
Obecné a funkční typy
osobnosti dle C.G. Junga
+
Osobnostní dotazník MBTI

Typy zaměření: extroverze x introverze

Jung, C.G. (2000)

- Vrozené, pozorovatelné již po prvním roce života
- Vychází z preference světa : vnitřního či vnějšího, jedná se o vztah PŘIZPŮSOBENÍ
- Zásadní je směřování libida vůči objektu :
přidávání objektu ze „svého“ = extrovert
devalvace „síly“ objektu = introvert
- Analogie dvou evolučních strategií :
Vyšší plodivost, malá síla obrany, krátký život, mnohost vztahů,
kvantita, snazší přizpůsobení = extrovert
Širší spektrum obran, malá plodivost, monopolizace, kvalita,
pomalejší přizpůsobování = introvert

Typy zaměření

Další koncepce extroverze a introverze:

- Eysenckovo pojetí (tzv. evropské): extroverti jsou impulsivní, introverti reflexivní
- Laické pojetí (tzv. americké): extroverti jsou společenší, introverti samotářští

Shoda s Jungovým pojetím je pouze na fenomenální úrovni, tedy jak se jedinec „jeví“. Ve výzkumech často chybí definice toho, co se myslí pod introverzí a extroverzí – může vézt k protichůdným interpretacím.

Jiná než jungiánská pojetí závisí na pouhém zaznamenání určitého chování, v analytické psychologii jde o identifikaci důvodů chování. Pak je ale zjišťování u jedince jen extro či introverze nesmysl (viz. základní atribuční chyba). V analytické psychologii se obecný typ vždy váže na tzv. funkční typ. U jedince tedy zjišťuje zaměřenost s psychickými fce zároveň.

Funkční typy

- Fce iracionální

vnímání (**S**ensing) vs. intuice (**iN**tuition)

Zaměřuješ se na základní informace, které získáváš, nebo je pro tebe důležitější jejich interpretace a smysl?

- Fce racionální

myšlení (**T**hinking) vs. cítění (**F**eeling)

Preferuješ při rozhodování, logický a konzistentní přístup, nebo se nejdříve díváš na okolnosti, vztahy a lidi?

Uvádí se, že 2/3 vliv dědičnosti a z 1/3 vliv výchovy a kultury

Funkční typy

Jung, C.G. (2000)

- Dle Junga je vždy jedna fce dominantní a vědomá a má charakter podle zaměření – je více diferencovaná, stabilní, ovládaná vůlí a člověku pomáhá. Přesně opačná fce (inferiorní) je nevědomá, je nediferencovaná, snahu a plány člověka spíše sabotuje. Dominantní fce z druhého dichotomického páru je fce pomocnou, jí opačná fce je opět neovládaná a se spíše negativními rysy, ale ne natolik jako fce inferiorní.
- Během prvních dvaceti až třiceti let se má jedna fce výrazně diferencovat – naučit se jí používat. V druhé půlce života se postupně člověk učí vycházet i s fce inferiorní, dochází až k proměně člověka ve svůj předchozí opak (tzv. enantiodromie).
- Nediferencovanost alespoň jedné fce není známkou všestrannosti, ale nezralosti
- Diferenciace dominantní a pak kultivace inferiorní fce je jedním z principů individuace

Funkční typy iracionální

Jung, C.G. (2000)

Lidé se všemi „pěti pohromadě“, praktičtí, realističtí. Žijí v přítomnosti. Dávají přednost řádu, bezchybnosti a práci dovedené do konce

■ Extrovertované vnímání

Hromadí reálné zážitky, často to jsou požitkáři či estéti, ale bez sklonu k reflexím. Princip „ode všeho trochu“ a „hlavně se dobře najíst“. Inferiorní IN způsobuje ataky nepodložených pocitů, jako např. žárlivosti a podezřívavosti. Občas tíhne k perverzím a pověrčivosti.

■ Introvertované vnímání

Tendence k přízemnosti, tradicím, opakování a jistotě. Bývají pilíře rodiny či organizací. Precizní a se zúženou oblastí zájmů. Působí klidně, skromně a nenápadně.

Funkční typy iracionální

Jung, C.G. (2000)

Nedá se vystopovat k reálnému podnětu – „nevědomé myšlení, kdy je vědomý až výsledek“, myšlenky se spíše člověku přiházejí („nápad“). Jsou orientovány buď do budoucnosti či hluboko zpět. Snadno se nadchnou, ale sama potencialita jim stačí, práci často nedokončí.

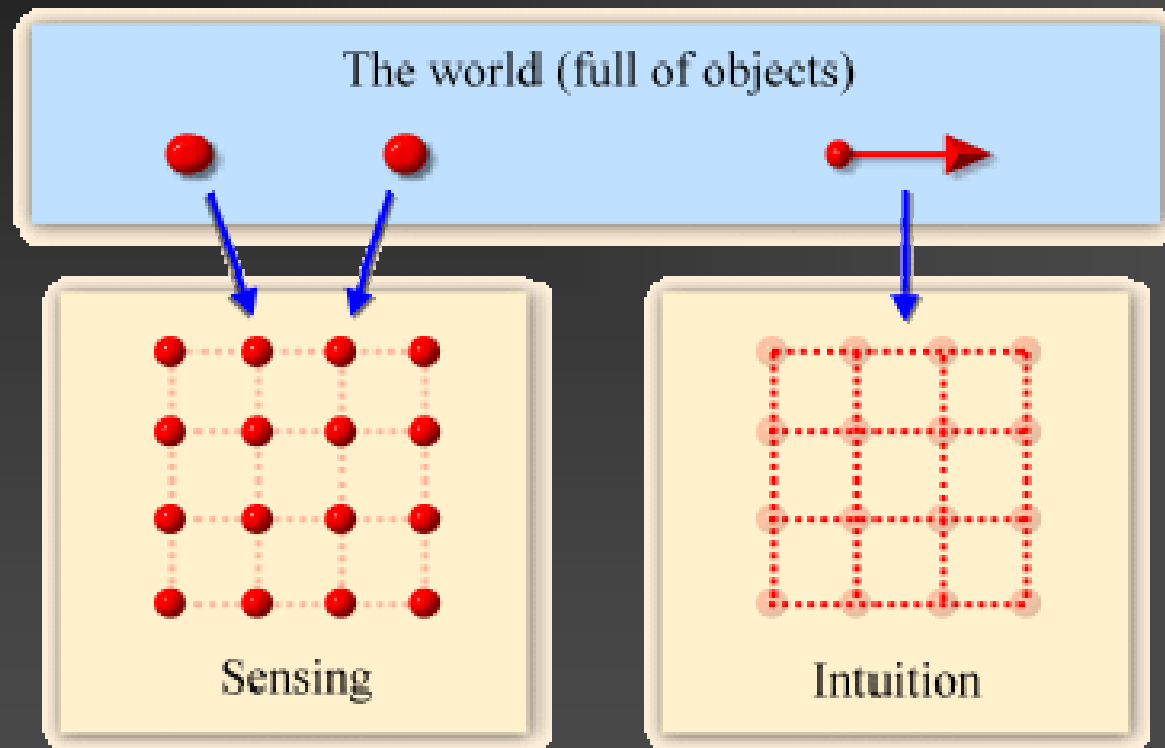
- Extrovertovaná intuice

Vyhledává nové možnosti, nové trendy. Za svým jde i přes blaho ostatních, umí nadchnout jiné lidi (vůdčí typ), ale často opouští nápady i přátelé pro nové, s „většími možnostmi“. Inferiorní IS způsobuje hypochondrické rysy, časté projekce.

- Introvertovaná intuice

Umělci, fantasti a snílci. Inferiorní ES způsobuje časté nutkavé vazby na určitých lidech, objektech či podnětech. Věčný boj s „nepochopením“ u druhých, své vize většinou neumí sdělit.

Funkční typy iracionální

Funkční typy racionální

Jung, C.G. (2000)

Neosobní, analytický proces na základě logiky (ano-ne, jestliže-pak atd.). Tendence ke konzistentnímu, objektivnímu přístupu – „pravda je jen jedna“.

■ Extrovertované myšlení

Zajímají je fakta, nejlépe hmatatelná (nebo ideje – obecné). Zásadní je empirický proces. Své pravdy považuje za obecně platné. Myšlení je tvořivé a syntetické. Inferiorní IF způsobuje fascinaci vlastními nápady ve stylu „účel světí prostředky“. Zároveň malicherný šťoural, který hromadí fakta bez zjevného smyslu a významu – imitace zjevného. Tyran

■ Introvertované myšlení

Tendence k prohloubení (myšlení, znalostí) a ne k rozšíření. Zabývá se vlastním bytím a jen málo skutečnou vnější situací. Inferiorní EF způsobuje destrukci (tradic, vztahů) a negativní myšlení vůbec. Pro druhé bývá zcela nepochopitelný, nepraktický a zatrpklý.

Funkční typy racionální

Jung, C.G. (2000)

Osobní a subjektivní proces, rozlišování dobrého od špatného, myšlení v podobě hodnot a preferencí. Jedná se o „zvažování“. Pravda je „harmonická“. Tendence k dohodě. Empatie

■ Extrovertované cítění

Na těchto typech stojí harmonická společnost, jsou společenšší, družní, rádi chodí do divadla, kina, na koncerty a vůbec na společenské akce. Dbají o svůj vnější obraz. Inferiorní IT způsobuje časté myšlení ve formě předsudků a jiných „primitivních logismů“.

■ Introvertované cítění

Často působí chladně, tiše, tajemně, melancholicky. Ale je pro ně typický hluboký cit i soucit ač neprezentovaný navenek. V krajní poloze jsou viděni jako „postižení“ sebeláskou či „formy bez obsahu“.

Funkční typy: identifikace

Jung, C.G. (2000)

- Vlastní typ skrze introspekci, nejlépe se určuje inferiorní fce, od té se odvodí dominantní fce
- Typ druhých lidí skrze pozorování, ale jen až dobře poznáme typ vlastní
- Pozorvatel s dominantní racionální fce u druhých dobře registruje vědomé (dominantní) fce
- Pozorvatel s dominantní iracionální fce registruje spíše dění, tedy nevědomé (inferiorní) fce

Funkční typy

Loalizace v neokortexu

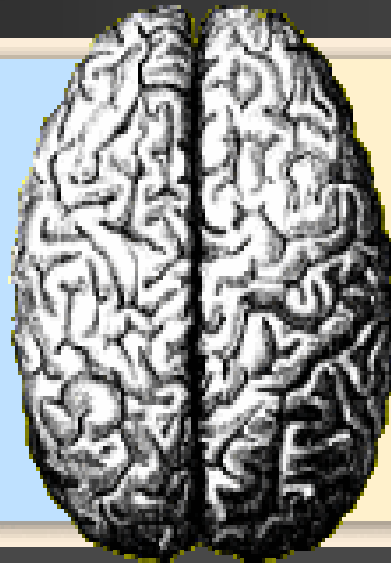
Left Hemisphere

Introverted Sensing

Introverted Intuition

Extraverted Thinking

Extraverted Feeling

Right Hemisphere

Extraverted Sensing

Extraverted Intuition

Introverted Thinking

Introverted Feeling

Myers-Briggs Type Indicator

- Vytvořila Isabel Briggs Myers (1897-1980) s pomocí své matky Katharine Cook Briggs (1875-1968)
- Oficiálně se používá od 1943
- Základem je Jungova koncepce, ale převedena do kvantitativní podoby a doplněna o nový dichotomický pár
- Bezprostřední percepce (Perceiving) a usuzování (Judging).
- „P typ“ svůj život žije, nechává si volné možnosti na aktuální situaci, je přizpůsobivý, „otevřená mysl“, „lod' s plnými plachtami, ale bez kormidla“
- „J typ“ svůj život řídí, situaci si snaží přizpůsobit svým vzorcům, rychle si vytváří úsudky, „forma bez obsahu“

MBTI

Martin, C. (1997)

- „J typ“ preferuje T a F jako extrovertní, S a N jako introvertní
- „P typ“ preferuje S a N jako extrovertní a T a F jako introvertní
- Dle principu nejlepší fce podle obecného zaměření, sekundární fce zaměření vyrovnává a je orientována opačně (to je přepracování Junga, který tvrdil, že dominantní i pomocná fce jsou orientovány stejně).
- Příklad: INTP, tedy *introvertní intuitivně-myslivý bezprostředně percepční typ*. Obecné zaměření je intuice, P typ určuje jako introvertní myšlení - dominantní je tedy introvertní myšlení, pomocnou fce je extrovertní intuice, terciální fce je introvertní percepce, inferiorní fce je extrovertní cítění..

16 MBTI typů a jejich rozložení v populaci

Typ	IS_IT_EJ 11,6%	IS_IF_EJ 13,8%	IN_IF_EJ 1,5%	IN_IT_EJ 2,1%
Dominantní	Introvertní vnímání	Introvertní vnímání	Introvertní intuice	Introvertní intuice
Pomocná	Extrovertní myšlení	Extrovertní citění	Extrovertní citění	Extrovertní myšlení
Terciální	Introvertní citění	Introvertní myšlení	Introvertní myšlení	Introvertní citění
Inferiorní	Extrovertní intuice	Extrovertní intuice	Extrovertní vnímání	Extrovertní vnímání
Typ	IS_ET_IP 5,4%	IS_EF_IP 8,8%	IN_EF_IP 4,4%	IN_ET_IP 3,3%
Dominantní	Introvertní myšlení	Introvertní citění	Introvertní citění	Introvertní myšlení
Pomocná	Extrovertní vnímání	Extrovertní vnímání	Extrovertní intuice	Extrovertní intuice
Terciální	Introvertní intuice	Introvertní intuice	Introvertní vnímání	Introvertní vnímání
Inferiorní	Extrovertní citění	Extrovertní myšlení	Extrovertní myšlení	Extrovertní citění
Typ	ES_ET_IP 4,3%	ES_EF_IP 8,5%	EN_EF_IP 8,1%	EN_ET_IP 3,2%
Dominantní	Extrovertní vnímání	Extrovertní vnímání	Extrovertní intuice	Extrovertní intuice
Pomocná	Introvertní myšlení	Introvertní citění	Introvertní citění	Introvertní myšlení
Terciální	Extrovertní citění	Extrovertní myšlení	Extrovertní myšlení	Extrovertní citění
Inferiorní	Introvertní intuice	Introvertní intuice	Introvertní vnímání	Introvertní vnímání
Typ	ES_IT_EJ 8,7%	ES_IF_EJ 12,3%	EN_IF_EJ 2,4%	EN_IT_EJ 1,8%
Dominantní	Extrovertní myšlení	Extrovertní citění	Extrovertní citění	Extrovertní myšlení
Pomocná	Introvertní vnímání	Introvertní vnímání	Introvertní intuice	Introvertní intuice
Terciální	Extrovertní intuice	Extrovertní intuice	Extrovertní vnímání	Extrovertní vnímání
Inferiorní	Introvertní citění	Introvertní myšlení	Introvertní myšlení	Introvertní citění

David Keirsey: MBTI a temperamenty

Kelly, R. S. (1999)

INTP	Architect	ENTP	Inventor
INTJ	Scientist	ENTJ	Fieldmarshal
INFP	Questor	ENFP	Journalist
INFJ	Author	ENFJ	Pedagogue
ISTJ	Trustee	ESTJ	Administrator
ISFJ	Conservator	ESFJ	Seller
ISFP	Artist	ESFP	Entertainer
ISTP	Artisan	ESTP	Promotor

NT Melancholik, Prométheovský

NF Cholerik, Apollónský

SJ Flegmatik, Epimétheovský

SP Sangvinik, Dionýsovský

MBTI

- Použití zejména ve firemní psychologii pro sestavování týmu, nábor pracovníků. Poměrně často se používá i v poradenství (partnerském, rodinném).
- Rozšířen v USA a Kanadě, v Evropě zejména ve Skandinávii a Západní Evropě. Používá se rovněž spíše v praxi. Oficiálně je přeložen do Angličtiny (verze US a UK jsou rozdílné), Dánštiny, Holandštiny, Finštiny, Francouzštiny, Italštiny, Němčiny, Norštiny, Portugalštiny, Řečtiny, Španělštiny a Švédštiny
- Akademicky se téměř nepoužívá
- Vytýká se: ani Briggs ani Myers neměly psychologické vzdělání, popisy jsou vágní a připomínají tak astrologickou typologii. Je to nástroj „laické psychologie“.

MBTI a věda – příklady výzkumů

- Reliabilita se pohybuje mezi .82 a .90, pro každý stát ověřováno zvlášť a v určitých intervalech – test je průběžně modernizován a jsou nahrazovány nejméně diferencující položky
- Nejmenší reliabilitu má dichotomie myšlení – cítění
- Furnham, Jackson, Forde, Cotter (2001): srovnání MBTI s Eysenck Personality Profiler (EPP) – ve faktorové analýze se Eysenckovy 3 dichotomie rozpadly na 5 faktorů, zatímco MBTI zůstal čtyřfaktorový
- Arnau, Bradley, Green, Rosen, Gleaves, Melancon (2003) : jednotlivé dichotomie netvoří kategorické typy, ale kontinuum.
- Janowsky, Morten, Hong (2001): typy a sebevražda- signifikantně vyšší sebevražednost vykazuje IS typ
- Pearson, Dollinger (2003): u hudebních preferencí rozdílly malé, statisticky signifikantní jen E poslouchají více žánrů a tendují k popu, I zase k hard rocku. F poslouchají country a bluegrass více než ostatní.

MBTI a zdroje na internetu a v češtině

- www.myersbriggs.org oficiální stránky
- www.capt.org Centre for Application of Psychological Type: oficiální výzkumné a nakladatelské centrum
- www.apinternational.org stránky Assotiation of Psychological Type (konference, časopis Journal of Psychological Type)
- Organizace zajišťující výcviky: www.opp.co.uk
www.opp.eu.com
www.cpp.com
- www.typelogic.com kvalitní popisy jednotlivých typů
- similarminds.com/jung online test o 56 položkách
- + články v časopise Personality and Individual Differences (dostupné na sciencedirect)
- **Michal Čakrt:** „Kdo jsem já, kdo jste vy? Typologie osobnosti pro manažery“
„Typologie osobnosti: přátelé, milenci, manželé, dospělí, děti“

Použitá literatura

- Jung, C.G. (2000) Výbor z díla I.
  - Martin, C. (1997) The Dynamic for Type. Staženo z www.myersbriggs.com
  - Ross, K.S. (1999) Psychological Types. Staženo z www.friesian.com
  - Furnham, A., Jackson, C., Forde, L., Cotter, T. (2001) Correlates of the Eysenck Personality Profiler. *Personality and Individual Differences*, vol 30, issue 4
  - Arnau, R., Green, B., Rosen, D., Gleaves, D., Melancon, J. (2003) Are Jungian preferences really Categorical? An empirical investigation using taxonomic analysis. *Personality and Individual Differences*, vol 36, issue 2
  - Janowsky, D., Morten, S., Hong, L. (2001) Relationship of Myers Briggs type indicator personality characteristics to suicidality in affective disorder patients. *Journal of Psychiatric Research*, vol 36, issue 1
  - Pearson, J., Dollinger, S. (2003): Music Preference Correlates Jungian Types. *Personality and Individual Differences*, vol 36, issue 5
-